

MOSKOVAN PUOLUETYÖNTEKIJÄIN KOKOUS MARRASKUUN 27 pnä 1918 ⁷⁹

1

ALUSTUS PROLETARIAATIN SUHTEESTA PIKKUPORVARILLISIIN KANSANKERROKSIIN

Toverit, haluaisin keskustella niistä tehtävistä, jotka lankeavat puolueellemme ja Neuvostovallalle kysymyksen ollessa proletariaatin suhteesta pikkuporvarillisiin kansankerrokseen. Viime tapahtumat asettavat epäilemättä tämän kysymyksen päiväjärjestykseen, sillä valtava muutos maailmantilanteessa, sellaiset tapahtumat kuin Brestin sopimuksen hävittäminen, Saksan vallankumous, Saksan imperialismin luhistuminen sekä Englannin ja Amerikan imperialismin lahoaminen eivät ole voineet olla järkyttämättä monia porvarillis-demokraattisia väittämiä, jotka ovat olleet pikkuporvarillisen demokratian teoreettisena perustana. Venäjän sotatilanne, Englannin, Ranskan ja Amerikan imperialismin rynnistys ei ole voinut olla sysäämättä osaa näistä pikkuporvarillisista kansankerroksista enemmän tai vähemmän meidän puolellemme. Juuri näistä muutoksista, joita on tehtävä taktiikkaamme, eteemme nousevista uusista tehtävistä haluaisinkin keskustella tänä iltana.

Sallikaa minun aloittaa eräistä teoreettisista perusajatuksista. Epäilemätöntä on, että keskivarakas talonpoikaisto on Venäjällä pääasiallinen yhteiskunnallinen kerros, joka muodostaa pikkuporvarillisen demokratian taloudellisen perustan. Epäilemätöntä on, että sosialistinen kumous ja siirtyminen kapitalismista sosialismiin saa kiertämättömästi erikoiset muodot maassa, jossa talonpoikaisväestön lukumäärä on huomattavan suuri. Sen vuoksi haluaisin muistuttaa teille ennen muuta siitä, millä tavalla ovat muovautuneet ne marxilaisuuden peruskatsomukset, jotka koskevat proletariaatin suhtautumista keskivarakkaaseen talonpoikaistoon. Palauttaakseni tämän mieleenne luen muutamia lausuntoja, jotka Engels esitti artikkelissaan

„Talonpoikaiskysymys Ranskassa ja Saksassa”. Mainittu artikkeli julkaistiin erillisenä kirjasena ja on kirjoitettu vuonna 1895 tai 1894, jolloin kysymys sosialistisen puolueen agraariohjelmasta talonpoikaiston suhteen nousi käytännöllisesti päiväjärjestykseen saksalaisten sosialidemokraattien ohjelman käsittelyn yhteydessä heidän puolueensa Breslaun edustajakokouksessa. Engels sanoi silloin proletariaatin suhtautumisesta näin: „Miten me suhtaudumme pientalonpoikaistoon?.. Ensinnäkin ehdottomasti oikea on ranskalaisen ohjelman teesi, että me näemme etukäteen pientalonpojan kiertämättömän tuhon, mutta tehtävänäme ei missään tapauksessa ole jouduttaa hänen tuhoaan puuttumalla asiaan. Ja toiseksi on yhtä ilmeistä, että valtiovallan vallattuumme me emme ajattelekaan pientalonpoikain väkivaltaista pakkoluovutusta (korvauksella tai korvauksetta, se on yhdentekevää), joka meidän on pakko tehdä suurmaanomistajien suhteen. Pientalonpoikain suhteen tehtävänäme on ennen kaikkea muuttaa heidän yksityistuotantonsa ja yksityisomistuksensa osuuskunnalliseksi, mutta ei väkivaltaisesti, vaan esimerkin avulla ja tarjoamalla heille tässä asiassa yhteiskunnallista apua.”

Edelleen Engels sanoi tästä kysymyksestä: „Me emme voi luvata nyt emmekä milloinkaan pientalonpojille yksilöllisen omaisuuden ja yksilöllisen talouden suojelua kapitalistisen tuotannon kaikkivaltaa vastaan. Voimme luvata heille vain sen, että vastoin heidän tahtoaan me emme sekaannu väkivaltaisesti heidän omistussuhteisiinsa.”⁸⁰

Ja lopuksi viimeinen ajatelma, jonka halusin palauttaa mieleenne,— se on kohta, jossa puhutaan rikkaista talonpojista, suurtalonpojista (venäläisittäin sanoen „kula-keista”), siis sellaisista talonpojista, jotka eivät tule toimeen ilman palkattua työvoimaa. Jos nämä talonpojat eivät käsitä nykyisen tuotantotapansa tuhoutumisen kiertämättömyyttä eivätkä tee siitä välttämättömiä johtopäätöksiä, niin marxilaiset eivät voi tehdä mitään heidän hyväkseen. Meidän velvollisuutenamme on vain helpottaa heidänkin siirtymistään uuteen tuotantotapaan⁸¹.

Nämä ovat ne perusajatukset, jotka haluaisin palauttaa mieleenne ja jotka jokainen kommunisti epäilemättä tietää. Tästä perusajatuksesta näemme, että valtiovallan vallanneen proletariaatin tehtävä ei voi millään muotoa olla samanlainen maissa, joissa on vallalla suurkapitalistinen

järjestelmä, ja niissä maissa, joissa on takapajuinen pien-, keski- ja suurtalonpoikaisto. Huomaamme, että marxilaisen liikkeen tehtävät me määrittelimme aivan täsmällisesti sanoessamme, että tilanherra-riistäjien suhteen sota oli velvollisuutemme.

Keskivarakkaiden talonpoikien suhteen sanomme: ei millään muotoa mitään väkivaltaa. Suurtalonpoikien suhteen sanomme: tunnuksenamme on näiden alistaminen viljamonopolin alaisuuteen; taistelu heitä vastaan, kun he rikkovat viljamonopolia ja kätkevät viljaa. Jouduin hiljattain toistamaan nämä perusajatuksot kokouksessa, jossa oli läsnä useita satoja maaseudun köyhäistökomiteain edustajia, jotka olivat saapuneet Moskovaan samaan aikaan kuin kokoontui VI edustajakokous *. Puoluekirjallisuudessamme, propaganda- ja agitaatiotyössä olemme aina tähdentäneet suhtautuvamme eri tavalla suurporvaristoon ja pikkuporvaristoon. Mutta vaikka teoriassa kaikki ovatkin samaa mieltä, eivät läheskään kaikki ole kyllin ripeästi tehneet vastaavia poliittisia johtopäätöksiä. Sen vuoksi aloitinkin nyt, niin sanoakseni, kaukaa voidakseni näyttää teille, millaisia talousopillisia käsityksiä luokkien keskinäis-suhteista meidän on seurattava, jotta voisimme asettaa kysymyksen politiikastamme pikkuporvarillisten kansankerrosten suhteen kiistattomalle pohjalle. Epäilemättä tämä pientalonpoikaisluokka (me sanomme keskivarakkaaksi sellaista, joka ei myy työvoimaansa), tämä talonpoikaisto on Venäjällä joka tapauksessa tärkein taloudellinen luokka, joka muodostaa pohjan pikkuporvarillisissa kansankerroksissa ilmenevien poliittisten virtausten laajalle moninaisuudelle. Meillä Venäjällä nuo virtaukset liittyvät lähimmin menshevikki- ja eserräpuolueisiin. Venäjän sosialistisen liikkeen historia kertoo bolshevikkien pitkällisestä taistelusta näitä puolueita vastaan, ja tällöin Länsi-Euroopan sosialistit ovat jatkuvasti pitäneet tätä taistelua sosialistisen liikkeen *sisäisenä* taisteluna, t.s. Venäjän sosialistisen liikkeen kahtiajakautumisena. Sulkeissa sanottakoon, että hyvätkin sosialidemokraatit lausuvat puheissaan usein tällaisia mielipiteitä.

Juuri tänään minulle annettiin kirje Friedrich Adlerilta, mieheltä, joka on tunnettu vallankumouksellisesta

* Ks. tätä osaa, ss. 159—166. *Toim.*

toiminnastaan Itävallassa. Hänen kirjeensä, joka on kirjoitettu lokakuun lopulla ja saapui perille tänään, sisältää ainoastaan pyynnön: eikö voitaisi vapauttaa menshevikkejä vankilasta? Tällaisena ajankohtana hän ei ole keksinyt kirjoittaa mitään viisaampaa kuin tuon pyynnön. Tosin hän on tehnyt varauksen, ettei ole selvillä liikkeestämme ja niin edelleen, mutta tämä on sittenkin kuvaavaa. Tämä länsi-eurooppalaisten sosialistien naurettava erehdys on selitettävissä sillä, että he katsovat taakse- eivätkä eteenpäin käsittämättä sitä, että menshevikit enempää kuin eserrätkään (jotka julistavat sosialismia) eivät ole niitä, jotka voidaan lukea sosialisteiksi. Menshevikit ja eserrät eivät vuoden 1917 vallankumouksen aikana muuta tehneetkään kuin horjuivat porvariston ja proletariaatin välillä, kykenemättä ottamaan koskaan oikeaa asennetta ja ikään kuin varta vasten havainnollistaen sitä Marxin väittämää, että pikkuporvaristo ei kykene ottamaan mitään itsenäistä asennetta luonteeltaan perustavissa kamppailuissa.

Proletariaatti osoitti alun alkaen, silloin kun se perusti Neuvostoja, asennoitumisessaan vaistomaisesti tiettyä luokkakantaa jo sillä, että se loi Neuvostot. Menshevikit ja eserrät horjuivat kaiken aikaa. Ja kun heidän omat ystävänsä nimittivät heitä vuoden 1917 keväällä ja kesällä „puolibolshevikeiksi”, ei se ollut pelkkä vitsi, vaan myös todenmukainen luonnekuva. Eikä yhdessä kysymyksessä (esimerkiksi kysymyksessä Neuvostoista, vallankumouksellisesta liikkeestä maaseudulla, maiden välittömästä haltuunotosta, veljeilystä rintamalla, imperialismin tukemisesta tai tukematta jättämisestä), vaan kaikissa näissä peruskysymyksissä menshevikit ja eserrät sanoivat yhtenä päivänä „jaa”, mutta toisena „ei”. Toisaalta he auttoivat, toisaalta eivät auttaneet, joten he olivat esimerkki selkärangattomuudesta ja avuttomuudesta. Toisaalta taas se, että he esittivät väestölle korulauseita „Neuvostojen puolesta” (hehän nimittivät kaiken aikaa Neuvostoja „vallankumoukselliseksi demokratiaksi” ja asettivat ne vastakohdaksi sille, mitä sanottiin sensusainekseksi), oli heidän puoleltaan vain ovela poliittinen temppu, mutta laajat joukot, joiden riveihin tämä kaikki lankesi, innostuivat: „nämä ovat Neuvoston puolesta!” Menshevikkien sananjulistus palveli osaksi meidänkin asiaamme.

Tämä on erittäin mutkallinen kysymys, jolla on hyvin vaiherikas historia, ja riittää kun mainitsen siitä lyhyesti. Juuri tämä menshevikkien ja eserrien politiikka vahvistaa silmännähtävästi todeksi sen väitteemme, että on erheellistä pitää heitä sosialisteina. Sosialisteja he ovat ehkä olleet korkeintaan fraseologian ja muistelmien alalla. Käytännössä he ovat venäläisiä pikkuporvareita.

Aloitin siitä, kuinka marxilaisten on suhtauduttava keski-varakkaaseen talonpoikaistoon, toisin sanoen pikkuporvarillisiin puolueisiin. Olemme nyt tulossa vaiheeseen, jossa entiset, edellisen vallankumouskauden aikaiset tunnuksemme täytyy muuttaa voidaksemme ottaa oikein huomioon nykyisen käännöksen. Te tiedätte, että loka- ja marraskuussa nuo ainekset horjuivat.

Bolshevikkipuolue osoittautui silloin leppymättömäksi ja menetteli oikein. Sanoimme itsellemme, että joudumme hävittämään proletariaatin viholliset, että meillä on edessä kamppailu peruskysymyksistä — sodasta ja rauhasta, porvariston edustuslaitoksesta, Neuvostovallasta. Kaikissa näissä kysymyksissä me saatoimme nojata vain omiin voimiimme ja menettelimme aivan oikein, kun emme suostuneet kompromissiin pikkuporvarillisten demokraattien kanssa.

Tapahtumien kehitys asetti eteemme sellaisen kysymyksen kuin rauha ja Brestin rauhansopimuksen solmiminen. Te tiedätte, että Brestin rauha sysäsi pikkuporvarilliset ainekset erille meistä.

Näistä kahdesta seikasta, Brestin rauhan solmimiseen johtaneesta ulkopoliitikastamme ja säälimättömästä taistelustamme niitä demokraattisia illuusioita vastaan, joita on osalla pikkuporvarillisia kansanjoukkoja, säälimättömästä taistelustamme Neuvostovallan puolesta — näistä kahdesta seikasta johtui, että pikkuporvarilliset kansankerrokset kaikkosivat äkisti erilleen meistä. Te tiedätte, että Brestin rauhan solmimisen jälkeen vasemmistoeserrien keskuudessa alkoi horjunta. Osa heistä antautui seikkailuun, toisen osan keskuudessa alkoi hajaannus, joka jatkuu vieläkin. Mutta tosiasia pysyy tosiasiana. Emme luonnollisesti voi hetkeäkään, hivenenkään vertaa epäillä, ettei politiikkamme silloin ollut ehdottomasti oikeaa. Sen todistelu nyt olisi yleisesti tunnetun asian kertaamista, sillä Saksan

vallankumous on parhaiten todistanut katsomustemme paikkansapitävyyden.

Jos meitä mistä moitittiin Brestin rauhan solmimisen jälkeen, jos mistä saimme useasti kuulla vähätietoisten työläisjoukkojen soimauksia, niin eniten siitä, että olimme asettaneet turhia toiveita Saksan vallankumoukseen eikä sitä kuitenkaan kuulunut. Saksan vallankumous on kumonnut kaikki sellaiset moitteet ja todistanut oikeiksi katsomuksemme, että sen täytyy tulla, että meidän täytyy taistella Saksan imperialismia vastaan myös propagoimalla ja hajottamalla sitä sisältäkäs in, eikä vain kansallisen sodan avulla. Tapahtumat ovat vahvistaneet kantamme oikeaksi niin hyvin, ettei siinä ole enää mitään todistelemissa. Perustavaan kokoukseen nähden asianlaita oli samoin, horjunta oli tässäkin suhteessa kiertämätöntä, ja tapahtumain kulku on todistanut katsomuksemme oikeiksi siinä määrin, että kaikki Länessä alkaneet vallankumoukset tapahtuvat nykyään Neuvostovalta-tunnuksen merkeissä ja pystyttävät tämän Neuvostovallan. Juuri Neuvostot ovat kaikkialla luonteenomaisia vallankumoukselle. Ne ovat levinneet Itävallasta ja Saksasta Hollantiin ja Sveitsiin (vanhimpiin demokraattisiin kulttuurimaihin, jotka nimittävät itseään Länsi-Euroopaksi jopa Saksaankin verrattuna). Niissä asetetaan tunnukseksi Neuvostovalta. Porvarillisen demokratian historiallinen vararikko ei ollut siis bolshevikkien keksintö, vaan ehdoton historiallinen välttämättömyys. Sveitsissä ja Hollannissa on käyty poliittista taistelua jo satoja vuosia, eikä Neuvostovalta-tunnusta nyt esitetä siellä bolshevikkien kauniiden silmien tähden. Nykytilanteen arvioinnissa olimme siis oikeassa. Tapahtumien kulku on osoittanut taktiikkamme siinä määrin oikeaksi, että on tarpeetonta pohdiskella tätä kysymystä enempää. Tulee vain käsittää, että tämä on vakava kysymys, kysymys pikkuporvarillisten kansankerrosten piintyneimmästä ennakkoluulosta. Palauttakaa mieleen kunkin Länsi-Euroopan maan porvarillisen vallankumouksen ja parlamentarismien kehityksen yleinen historia, niin havaitsette, että tämänlaatuiset ennakkoluulot olivat vallalla kaikissa maissa 40-luvun vanhojen sosialidemokraattien keskuudessa. Ranskassa tällaiset katsomukset säilyivät kauimmin. Toisin ei voi ollakaan. Pikkuporvaristo on parlamentarismikysymyksissä kaikkein isänmaallisinta, se on kaikkein isänmaallisinta, jos verra-

taan sitä proletariaattiin ja suurporvaristoon. Viimeksi mainittukin on kansainvälisempää, sillä pikkuporvaristo ei ole niin liikkuvaista, se on vähemmän yhteydessä toisiin kansoihin eikä ole mukana maailman kauppavaihdossa. Sen vuoksi saattoi odottaa pikkuporvariston esiintyvän voimakkaimmin juuri parlamentarismikysymyksessä. Niin oli asianlaita Venäjälläkin. Tässä suhteessa merkitsi paljon se, että vallankumouksemme vastusti isänmaallisuutta. Brestin rauhan kaudella jouduimme vastustamaan isänmaallisuutta. Sanoimme: jos olet sosialisti, niin sinun täytyy uhrata kaikki isänmaalliset tunteesi kansainvälisen vallankumouksen hyväksi, joka tulee, joka ei ole vielä alkanut, mutta johon sinun täytyy uskoa, jos olet internationalisti.

Ja on ymmärrettävää, että näin sanoessamme saatoimme saada puolellemme vain valvutuneimmat työväenluokan osastot. On ymmärrettävää, että pikkuporvariston enemmistö ei ollut samalla kannalla kuin me. Sitä emme voineet odottaakaan. Ja miten pikkuporvaristo olisi voinutkaan omaksua meidän näkökantamme? Jouduimme toteuttamaan proletariaatin diktatuuria sen ankarimmassa muodossa. Me selviydyimme illusioiden kaudesta muutamassa kuukaudessa. Mutta jos tarkastelette Länsi-Euroopan maiden historiaa, huomaatte, ettei siellä ole kyetty vapautumaan tästä illusiosta vuosikymmenienkään kuluessa. Ottakaa esimerkiksi Hollannin, Ranskan, Englannin historia ja niin edelleen. Me jouduimme särkeämään sen pikkuporvarillisen kuvitelman, että kansa on jokin yhtenäinen kokonaisuus ja että kansan tahto voidaan ilmaista jotenkin muuten, ilman luokkataistelua. Olimme aivan oikeassa, kun emme suostuneet minkäänlaisiin kompromisseihin tässä kysymyksessä. Jos olisimme olleet myötäsukaisia pikkuporvarillisille illusioille, Perustavaan kokoukseen liittyville illusioille, olisimme saattaneet koko proletaarisen vallankumouksen asian Venäjällä perikatoon. Olisimme uhranneet suppeiden kansallisten etujen vuoksi kansainvälisen vallankumouksen edut; tämä vallankumous osoitti kulkevansa bolshevistista polkua, koska se ei ollut kansallinen, vaan puhtaasti proletaarinen. Näissä olosuhteissa sitten tapahtuikin, että menševistiset ja eserräläiset pikkuporvarilliset joukot erkaniivat meistä. Ne siirtyivät barrikadien toiselle puolelle, ne joutuivat vihollistemme puolelle. Dutovilaisten kapinan

puhjetessa saimme havainnollisen todistuksen siitä, että Dutovin, Krasnovin ja Skoropadskin puolella olivat ne poliittiset voimat, jotka olivat taistelleet meitä vastaan. Meidän puolellamme olivat proletariaatti ja talonpoikaisköyhälistö.

Te tiedätte, että kulakkikapinoita puhkesi kaikkialla Venäjällä siihen aikaan, kun tshekkoslovakien kapinaliike oli menestyksensä kukkuloilla. Vain kaupunkien proletariaatin lähentyminen maaseutuun lujitti valtaamme. Vain proletariaatti, jolla oli apunaan maaseudun köyhälistö, piti puoliaan kaikkia vihollisia vastaan. Sekä menshevikkien että eserrien valtaenemmistö oli tshekkoslovakien, dutovilaisten ja krasnovilaisten puolella. Tällainen tilanne vaati meitä käymään mitä ankarinta taistelua ja käyttämään tässä sodassa terroristisia menetelmiä. Vaikka eräät ihmiset eri näkökulmistaan kuinka tuomitsisivat tämän terrorismin (sellaista tuomitsemistahan olemme kuulleet kaikilta horjuvilta sosialidemokraateilta), meille on selvää, että terrori johtui kansalaissodan kärjistyisestä. Se aiheutui siitä, että kaikki pikkuporvarilliset demokraatit kääntyivät meitä vastaan. He turvautuivat meitä vastaan sotiessaan erilaisiin keinoihin: kansalaissotaan, lahjomiseen, sabotaasiin. Näissä oloissa terrori kävi välttämättömäksi. Siksi meidän ei pidä katua sitä eikä luopua siitä. Meidän täytyy vain käsittää selvästi, mitkä seikat proletaarisessa vallankumouksessamme johtivat taistelun kärjistymiseen. Näitä erikoisia seikkoja oli se, että jouduimme vastustamaan isänmaallisuutta, että jouduimme vaihtamaan Perustavan kokouksen tunnukseen „Kaikki valta Neuvostoille”.

Mutta kun tapahtui käänne kansainvälisessä politiikassa, silloin muuttui pakostakin myös pikkuporvarillisten demokraattien asennoituminen. Huomaamme mielialan muuttuvan heidän leirissään. Huomaamme menshevikkien kehoittavan vetoomuksessaan luopumaan liitosta omistavien luokkien kanssa, tällä kehotuksella menshevikit kääntyvät ystäviensä puoleen — niiden pikkuporvarillisten kansainainesten puoleen, jotka ovat tehneet liiton dutovilaisten, tshekkoslovakien ja englantilaisten kanssa. Menshevikit vetoavat niihin kehottaen niitä lähtemään taisteluun Englannin ja Amerikan imperialismia vastaan. Jokaiselle on nyt selvää, että Englannin ja Amerikan imperialismia lukuun ottamatta ei ole olemassa voimaa, joka voisi asettaa

jotain bolshevikkien vallan vastapainoksi. Samanlaista horjuntaa on eserrien keskuudessa ja sivistyneistössä, jonka piirissä pikkuporvarillisten demokraattien ennakkoluulot ovat levinneimpiä ja joka oli eniten isänmaallisten ennakkoluulojen vallassa. Sen keskuudessa on käynnissä sama prosessi.

Puolueemme tehtävä on nyt se, että se pitää ohjenuoraan luokkasuhteita, määritellensä taktiikkaansa, että meillä olisi tästä kysymyksestä täysi selvyys, mitä tämä on — onko tämä sattuma, selkärangattomuuden ilmenemistä, hoipertelua, jolla ei ole mitään pohjaa, vai päinvastoin prosessi, jolla on syvät sosiaaliset juuret. Jos tarkastelemme tätä kysymystä kokonaisuudessaan proletariaatin ja keskivarakkaan talonpoikaiston teoreettisesti määriteltyjen suhteiden kannalta, vallankumouksemme historian kannalta, niin huomaamme, että vastausta annettaessa ei voida epäröidä. Tämä käänös *ei ole satunnainen eikä yksilöllinen*. Se koskee monia miljoonia ihmisiä, jotka Venäjällä kuuluvat keskivarakkaaseen talonpoikaistoon tai ovat sitä vastavassa asemassa. Käänös koskee koko pikkuporvarillista demokraattista liikettä. Se nousi meitä vastaan raivoa lähentelevän katkeruuden valtaamana, koska meidän oli täytynyt runnella kaikki sen isänmaalliset tunteet. Mutta historia on saanut aikaan sen, että isänmaallisuus kääntyy nyt meidän puolellemme. Onhan selvää, ettei bolshevikkeja voida kukistaa muuten kuin ulkomaisilla pistimillä. Jos kohta tähän saakka on luotettu, että englantilaiset, ranskalaiset ja amerikkalaiset edustavat todellista demokratiaa, jos kohta sellainen kuvitelma on säilynyt tähän saakka, niin nyt rauha, jota he tarjoavat Itävallalle ja Saksalle, paljastaa tämän kuvitelman täydellisesti. Englantilaiset menettelevät siten kuin olisivat päättäneet varta vasten todistaa oikeiksi bolshevikkien katsomukset kansainvälisestä imperialismista.

Sen vuoksi kuuluu meitä vastaan taistelleiden puolueiden keskuudesta, esimerkiksi plehanovilaisten leiristä ääniä, jotka sanovat: olemme erehtyneet, luulimme, että Saksan imperialismi on päävihollisemme ja että länsimaat — Ranska, Englanti, Amerikka — tuovat meille demokraattisen järjestelmän. Osoittautui, että näiden länsimaiden antama rauha on sata kertaa nöyryyttävämpi, ryövärimäisempi, rosvomaisempi kuin Brestissä solmimamme rauha.

Osoittautui, että englantilaiset ja amerikkalaiset esittävät Venäjän vapauden teloittajien ja santarmien osaa samaan tapaan kuin tehtiin Venäjän pyövelin Nikolai I:n aikana ja aivan yhtä hyvin kuin tekivät kuninkaat, jotka esittivät pyövelien osaa tukahduttaessaan Unkarin vallankumousta. Nyt ovat Wilsonin asiamiehet ottaneet suorittaakseen tämän osan. He tukahduttavat vallankumousta Itävallassa, he esittävät santarmien osaa, he ovat esittäneet Sveitsille uhka-vaatimuksen: emme anna viljaa, ellette lähde mukaan taisteluun bolshevikkihallitusta vastaan. He varoittavat Hollantia: ette saa päästää maahanne neuvostolaisia lähettäjiä, muussa tapauksessa julistamme saarron. Heillä on yksinkertainen ase — nälän hirttonuora. Sillä he kuristavat kansoja.

Viimeaikaiselle, sodan ja sen jälkeisen kauden historialle on ominaista tavattoman nopea kehitys, ja tämä historia todistaa väittämän, että englantilais-ranskalainen imperiaalisismi on yhtä katalaa imperiaalisimia kuin saksalainenkin. Älkää unohtako, että Amerikassa on kaikkein vapain, demokraattisin tasavalta, mutta tämä ei lainkaan estä imperiaalisimia toimimasta siellä yhtä petomaisesti ja lynkkaamasta internationalisteja jopa silläkin tavalla, että väkijoukko raahaa heitä ulos kadulle, riisuu alastomiksi, valelee tervalla ja sytyttää palamaan.

Tapahtumat paljastavat imperiaalismin tavattoman räikeästi ja asettavat vaihtoehdon: joko Neuvostovalta tai vallankumouksen täydellinen tukahduttaminen englantilais-ranskalaisten pistinten voimalla. Nyt ei tule enää kysymykseen, että sovittaisiin Kerenskin kanssa. Te tiedätte, että englantilaiset ja ranskalaiset imperiaalistit heittivät Kerenskin pois kuin kuivaksi puserretun sitruunan. He olivat Dutovin ja Krasnovin puolella. Nyt pikkuporvaristo on päässyt tämän kauden yli. On käynyt niin, että isänmaallisuus sysää sitä nyt meidän puolellemme, historia on pakottanut sen tekemään niin. Ja meidän kaikkien on otettava varteen tämä maailmanhistoriassa saatu joukkokokemus. Ei voida puolustaa porvaristoa, ei voida puolustaa Perustavaa kokousta, sillä siitä on koitunut itse asiassa hyötyä Dutoville ja Krasnoveille. Tämä kuulostaa naurettavalta: miten Perustava kokous saattoi tulla heidän tunnukseksi. Niin kuitenkin kävi, sillä Perustava kokous kutsuttiin koolle

siihen aikaan, kun porvaristo vielä oli ylimpänä. Perustava kokous osoittautui porvariston elimeksi, ja porvaristo osoit-
tautui olevan imperialistien puolella, joiden politiikka on
bolshevikkivastaista. Porvaristo oli valmis kaikkeen saa-
dakseen nujerretuksi Neuvostovallan vaikkapa katalim-
millakin keinoilla — se oli valmis kavaltamaan Venäjän
kenelle tahansa, kunhan vain olisi saanut hävitetyksi Neu-
vostojen vallan.

Tällaista oli politiikka, joka johti kansalaissotaan ja
pakotti pikkuporvarilliset kansankerrokset tekemään kään-
nöksen. Tietenkin hoipertelu tämän joukon keskuudessa on
aina kiertämätöntä. Kun tshekkoslovakit saavuttivat ensim-
mäiset voittonsa, silloin tuo pikkuporvarillinen sivistyneistö
yritti levitellä huhuja, että tshekkoslovakien voitto on
väistämätön. Lehdissä julkaistiin Moskovasta saatuja
sähkösanomia, että Moskova on kukistumaisillaan, että se
on piiritettyä. Tiedämme varsin hyvin, että jos englantilaisten ja ranskalaisten onnistuu saavuttaa vähäisempiäkin
voittoja, pikkuporvarillinen sivistyneistö menee ennen muita
pyörälle päästään, joutuu paniikin valtaan ja ryhtyy levittä-
mään kaikenlaisia huhuja vastustajiemme menestyksistä.
Mutta vallankumous on osoittanut imperialisminvastaisen
kapinan kiertämättömäksi. Ja nyt „liittolaisemme” ovat
osoittautuneet Venäjän vapauden ja itsenäisyyden pää-
vihollisiksi. Venäjä ei voi olla itsenäinen eikä tule sellai-
seksi, ellei Neuvostovaltaa lujiteta. Ja siksi on tapahtunut
tällainen käänne. Sen johdosta meidän tulee nyt määritellä
taktiikkamme. Suuresti erehtyisi se, joka yrittäisi nyt sovel-
taa konemaisesti tunnuksia, joita käytimme vallankumouk-
sellisessa taistelussamme kaudella, jolloin meidän ja pikku-
porvariston välillä ei voinut olla mitään sovintoa, jolloin
pikkuporvaristo oli asettunut meitä vastaan, jolloin meidän
oli käytettävä terroria pysyäksemme lujina. Nyt se ei olisi
lujuutta, vaan yksinkertaisesti typeryyttä, marxilaisen tak-
tiikan puutteellista ymmärtämistä. Kun meidän oli pakko
solmia Brestin rauha, niin sellainen teko näytti ahtaan isän-
maallisuuden kannalta katsoen Venäjän kavaltamiselta;
maailmanvallankumouksen kannalta se taas oli oikea
strateginen askel, joka auttoi maailmanvallankumousta
enemmän kuin mikään muu. Maailmanvallankumous on
alkanut nimenomaan nyt, kun Neuvostovallasta on tullut
yleiskansallinen laitos.

Ja vaikka pikkuporvarilliset kansanjoukot jatkavat yhä horjumistaan, niin niiden illuusioilta on nyt viety pohja. Ja tietenkin meidän on otettava lukuun tällainen asiointi, kuten kaikki muutkin olosuhteet. Jos kohta aikaisemmin meillä oli toinen kanta, niin se johtui siitä, että pikkuporvaristo oli silloin tshekkoslovakkien puolella ja väkivalta oli väistämätöntä, sillä sota on sotaa ja sen mukaisesti on toimittavakin. Mutta nyt, kun nuo ihmiset alkavat kääntyä meidän puolellemme, emme saa kääntää selkäämme heille vain sen tähden, että lentolehtisissämme ja sanomalehtisissämme oli aikaisemmin toinen tunnus. Nähdessämme heidän kääntyvän puoleksi meihin päin meidän on kirjoitettava lentolehtisemme uudelleen, koska näiden pikkuporvarillisten demokraattien suhteet meihin ovat muuttuneet. Meidän täytyy sanoa: tervetuloa, emme pelkää teitä. Jos luulette meidän osaavan toimia vain väkivalloin, niin erehdytte. Me voisimme päästä sopimukseen. Ja ne ainekset, joissa on säilynyt paljon perinteitä, porvarillisia ennakkoluuloja, kaikki osuustoimintamiehet, koko se osa työtätekeviä, joka on eniten sidottu porvaristoon, kaikki ne voivat tulla luoksemme.

Ottakaa esimerkiksi koko sivistyneistö. Se vietti porvarillista elämää, se oli tottunut tiettyihin mukavuuksiin. Sikäli kuin se horjahteli tshekkoslovakkien puoleen, oli tunnuksenamme *säälimätön taistelu — terrori*. Koska pikkuporvarillisten joukkojen mielialassa on nyt tapahtunut tämä käänne, meidän on pidettävä tunnuksenamme *sovinnollisuutta*, hyvien naapuruussuhteiden luomista. Kun satumme kuulemaan jonkin pikkuporvarillisten demokraattien ryhmän lausunnon siitä, että se haluaa pysyä neutraalina Neuvostovaltaa kohtaan, meidän täytyy sanoa: „neutraalisuus” ja hyvät naapuruussuhteet ovat vanhaa rojua, joka ei kelpaa mihinkään, jos katsotaan kommunismin kannalta. Se on vanhaa rojua ja siinä kaikki, mutta meidän on käsiteltävä tätä rojua asian kannalta. Meidän kantamme on aina ollut tämä emmekä ole milloinkaan odottaneet, että näistä pikkuporvarillisista aineksista tulisi kommunisteja. Mutta asialliset tarjoukset meidän täytyy käsitellä.

Proletariaatin diktatuurista olemme sanoneet, että proletariaatin täytyy olla hallitsevana kaikkien muiden luokkien yläpuolella. Emme voi hävittää luokkien välistä eroa ennen kommunismin täydellistä voimaansaattamista. Luokat säi-

lyvät, kunnes hävitämme riistäjät — suurporvariston ja tilanherrat, joiden suhteen sovellamme säälimätöntä pakko-
luovutusta. Mutta keski- ja pientalonpoikaiston suhteen on
sanottava toisin. Samalla kun lannistamme säälimättä
porvariston ja tilanherrat, meidän täytyy saada pikkuporva-
rilliset kansanjoukot puolellemme. Kun ne sanovat halua-
vansa pysyä neutraaleina ja olla hyvässä naapurisovussa
kanssamme, niin vastaamme: muuta emme haluakaan.
Emme ole milloinkaan odottaneet, että teistä tulisi kommu-
nisteja.

Olemme edelleenkin tilanherrojen ja kapitalistien sääli-
mättömän pakkoluovutuksen kannalla. Tässä kohden
olemme säälimättömiä emmekä voi lähteä minkäänlaisen
lepyttelyn ja sovinnonhieronnan tielle. Mutta tiedämme, että
pien tuotantoa ei voida suinkaan asetuksilla muuttaa suur-
tuotannoksi, että siinä asiassa pitää saada ihmiset vakuut-
tumaan sosialismin väistämättömyydestä vähitellen, tapah-
tumien kulun todistusvoimalla. Näistä aineksista ei tule
milloinkaan vakaumuksellisia sosialisteja, todellisia vilpit-
tömiä sosialisteja. Heistä tulee sosialisteja, kun he näkevät,
ettei muuta ulospääsyä ole. He huomaavat nyt, että
Eurooppa on siinä määrin hajonnut ja imperialismi joutunut
sellaiseen tilaan, ettei mikään porvarillinen demokratia voi
enää pelastaa, että pelastuksen voi tuoda vain Neuvosto-
valta. Siksipä tämä neutraalisuus, nämä suopeat naapu-
ruussuhteet, joita pikkuporvarilliset demokraatit nyt tar-
joavat, eivät mitenkään pelota meitä, vaan ovat jopa
toivottavia. Ja siksi sanommekin, jos katsomme asiaa dikta-
tuurina toteuttavan luokan edustajien kannalta: enempää
emme odota milloinkaan saavammekaan pikkuporvarillisilta
demokraateilta. Meille riittää tämäkin. Te pidätte yllä hyviä
naapuruussuhteita meihin, ja me pidämme hallussamme
valtiovoimaa. Herrat menshevikit, me legalisoimme teidät
mielihyvin „liittolaisia” koskevan julkilausumanne jälkeen.
Puolueemme Keskuskomitea tekee sen. Mutta emme unohda
sitä, että puolueeseenne on jäänyt „aktivisti”-menshevik-
kejä, ja heihin nähden taistelutapamme pysyvät entisinä,
koska „aktivistit” ovat tshekkoslovakien ystäviä, ja niin
kauan kuin tshekkoslovakkeja ei ole karkotettu Venäjältä te
edustatte samoja vihollisia. Me jätämme valtiovoimaa itsel-
lemme, *vain itsellemme*. Niiden kanssa, jotka noudattavat
meihin nähden neutraliteettia, me keskustelemme luokkana,

joka pitää hallussaan poliittista valtaa, suuntaa aseensa kärjen tilanherroja ja kapitalisteja vastaan ja sanoo pikkuporvarillisille demokraateille: jos mielitte siirtyä tshekkoslovakien ja krasnovilaisten puolelle, — me olemme näyttäneet, kuinka taistelimme ja tulemme taistelemaan edelleenkin. Jos haluatte ottaa esimerkkiä bolshevikeista, — me teemme sovinnon kanssanne tietäen, että maamme ei voi siirtyä sosialismiin muuten kuin tekemällä koko joukon sopimuksia, joita tulemme kokeilemaan, tarkastamaan ja vertailemaan.

Lähdimme tälle tielle aivan alun alkaen, esimerkiksi siinä, että äänestimme maan sosialisointilain hyväksymisen puolesta ja muutimme tuon lain vähitellen keinoksi, jonka avulla meidän onnistui yhdistää maaseudun köyhälistö ympärillemme ja kääntää se kulakkeja vastaan. Vasta sitä mukaa kuin proletaarinen liike maaseudulla voittaa, me siirrymme järjestelmällisesti maan kollektiiviseen yhteisomistukseen ja yhteisviljelyyn. Tämä tehtävä ei ole ollut toteutettavissa muuten kuin nojaamalla maaseudun puhtaasti proletaariseen liikkeeseen, ja tässä kohden on vielä hyvin paljon tekemistä edessäpäin. Epäilemätöntä on, että vain käytännön kokemus, vain todellisuus näyttää, miten tässä asiassa tulee menetellä.

Tavoitteemme ovat erilaisia sopiessamme keskivarakkaiden talonpoikien, pikkuporvarillisten ainesten, osuustoimintavaen kanssa. Tämä tavoite muuttuu, kun tulevat kysymykseen ne liitot, jotka ovat säilyttäneet pikkuporvarilliset perinteensä ja tottumuksensa. Tämä tavoite joutuu vielä eräiden lisämuutosten alaiseksi, jos puhumme pikkuporvarillisesta sivistyneistöstä. Se horjahtelee, mutta sitäkin me tarvitsemme sosialistisessa mullistuksessamme. Tiedämme, että sosialismia voidaan rakentaa vain suurkapitalistisen kulttuurin aineksista, ja sivistyneistö on sellaisia aineksia. Jos kohta meidän on täytynytkin taistella säälimättömästi sitä vastaan, ei meitä ole velvoittanut siihen kommunismi, vaan se tapahtumien kulku, joka sysäsi erille meistä kaikki „demokraatit” ja kaikki porvarilliseen demokratiaan mieltyneet. Nyt on käynyt mahdolliseksi käyttää tuota sivistyneistöä sosialismin palvelukseen, sitä sivistyneistöä, joka ei ole sosialistista, josta ei milloinkaan tule kommunistista, mutta jota tapahtumien ja voimasuhteiden objektiivinen kehitys taivuttaa puolueettomuuteen meitä kohtaan, naa-

purisopuun. Emme tule milloinkaan nojautumaan sivistyneistöön, vaan tulemme nojaamaan yksinomaan proletariaatin etujoukkoon, joka vie perässään kaikkia proletaareja ja koko maaseudun köyhälistöä. Muuta tukinojaa kommunistien puolueella ei voi olla. Mutta toista on nojata luokkaan, joka edustaa diktatuuria, ja toista on hallita muita luokkia.

Muistattehan Engelsin sanoneen jopa niistäkin talonpojista, jotka käyttävät palkattua työvoimaa: ehkäpä ei tarvitsekaan pakkoluovuttaa aivan kaikkia⁸². Me pakkoluovutamme yleistä sääntöä noudattaen, eikä meillä Neuvostoissa ole kulakistoa. Me painostamme sitä. Painostamme sitä fyysisesti, kun se tunkeutuu Neuvostoihin ja yrittää kuristaa niissä maaseutuköyhälistön. Te näette, että tässä toteutetaan yhden luokan herruutta. Valta-asemassa voi olla vain proletariaatti. Sen herruutta kuitenkin sovelletaan yhdellä tavalla pientalonpoikaistoon, toisella tavalla keskivarakkaaseen, toisin tilanherraan ja toisin pikkuporvariin. Tehtävämme on nyt käsittää tämä kansainvälisten olosuhteiden aiheuttama käänne, oivaltaa se välttämättömyys, että sikäli kuin on kysymys pikkuporvarillisista demokraateista, meidän on ehdottomasti muutettava toisiksi ne tunnukset, joihin on totuttu vallankumouksen historian viimeksi kuluneella puolivuotiskaudella. Meidän täytyy sanoa: säilytämme valan saman luokan käsissä. Pikkuporvarillisiin demokraatteihin nähden ohjelauseenamme oli sovinnollisuus, mutta meidät pakotettiin käyttämään terroria. Herrat osuustoimintamiehet ja sivistyneistö, jos suostutte todella ylläpitämään hyviä naapuruussuhteita meihin, niin vaivautukaa täyttämään ne ja ne tehtävät. Mutta ellette täytä, teistä tulee lainrikkokijia, vihollisiamme, ja me tulemme taistelemaan teitä vastaan. Mutta jos pysytte hyvien naapuruussuhteiden maaperällä ja täytätte nämä tehtävät, olemme varsin tyytyväisiä. Meillä on vankka tukinoja. Olemme aina olleet selvillä raihnaisuudestanne. Emme kuitenkaan kiellä sitä, että tarvitsemme teitä, koska olette olleet ainoana kulttuuriaineiksena.

Tehtävä olisi helppo, jollemme joutuisi rakentamaan sosialismia aineksista, jotka kapitalismi jätti meille perinnöksi. Mutta sosialistinen rakennustyö onkin vaikea juuri siksi, että meidän täytyy rakentaa sosialismia aineksista, jotka ovat läpeensä kapitalismin turmelemia. Siirtyminen

on vaikeaa juuri siksi, että se liittyy diktatuuriin, jota voi johtaa vain yksi luokka — proletariaatti. Siitä seuraa, että sanomme itsellemme: linjan tulee määräämään proletariaatti, joka on kouliintunut ja muodostunut taisteluelpöiseksi voimaksi, joka kykenee nujertamaan porvariston. Porvariston ja proletariaatin välillä on joukko välikerroksia, joiden suhteen meidän on ohjattava politiikkamme raitteille, jotka olemme ennakolta määränneet teoreettisesti, ja sen voimme nyt toteuttaa. Ratkaistavanamme on kokonainen sarja ongelmia, meidän on solmittava kokonainen sarja sopimuksia, annettava teknillisiä tehtäviä, joita meidän proletaarisena ylivaltana on kyettävä antamaan. Meidän on kyettävä antamaan keskivarakkaalle talonpoikaistolle oma tehtävänsä, auttamaan tavaravaihdossa, kulakiston paljastamisessa. Osuustoimintamiehille kuuluu toinen tehtävä: heillä on laaja elintarvikkeiden jakelukoneisto, tuo koneisto meidän on otettava käyttöömme. Sivistyneistölle meidän täytyy antaa kokonaan toisenlainen tehtävä; se ei jaksa jatkaa sabotaasia ja sen mieliala on muuttunut niin, että se on nyt *meihin* nähden mitä parhaimman naapurisovun kannalla, ja meidän täytyy käyttää tätä sivistyneistöä, antaa sille tiettyjä tehtäviä, valvoa ja tarkastaa niiden suoritusta, suhtautua sen edustajiin siten, kuin Marx sanoi puhuessaan Pariisin Kommuunin toimihenkilöistä: „jokainen yksityinen työnantaja osaa valita itselleen sopivia apulaisia, kirjanpitäjiä, ja jos he erehtyvät, osaa oikaista heidän erehdyksensä tai ottaa heidän tilalleen uusia, hyviä, jos he osoittautuvat kelpaamattomiksi”⁸³. Me rakennamme valtaa kapitalismin meille jättämistä aineksista. Emme voi rakentaa valtaa, jos sellainen kapitalistisen kulttuurin jäämistö kuin sivistyneistö jätetään käyttämättä. Me voimme nyt suhtautua pikkuporvaristoon kuten hyvään naapuriin, joka on valtiiovallan tiukan valvonnan alaisena. Tässä kohden tulee valveutuneen proletariaatin ymmärtää, ettei herruus merkitse sitä, että sen pitäisi omin neuvoin selviytyä kaikista näistä tehtävistä. Sillä, joka niin luulee, ei ole käsitystäkään sosialistisesta rakennustyöstä, hän ei ole mitään oppinut vuodessa, vallankumouksen ja diktatuurin aikana. Sellaisen herrojen on parasta mennä kouluun ja oppia siellä jotain, mutta se joka on kuluneena aikana jotakin oppinut, sanoo itselleen: tätä sivistyneistöäpä minä ryhdyinkin nyt

käyttämään rakennustyössä. Siihen saan riittävää tukea talonpoikaistolta. Ja meidän täytyy muistaa, että se rakennustyö, joka johtaa sosialismiin, kehittyy vain tämän taistelun kulussa, proletariaatin ja pikkuporvarillisten kansankerrosten välisten lukuisien sopimusten ja sopimuskokeilujen kautta.

Muistakaamme Engelsin sanoneen, että meidän täytyy vaikuttaa esimerkin avulla⁸⁴. Mikään muoto ei tule olemaan lopullinen, ennen kuin saavutetaan täydellinen kommunismi. Emme ole väittäneet tietävämmekö tarkoin tien. Mutta me kuljemme kommunismia kohti välttämättömästi, kiertämättömästi. Nykyisenä aikana jokainen viikko antaa tuloksia enemmän kuin vuosikymmenet rauhan aikana. Brestin rauhantekoa seurannut puolivuotiskausi oli meitä vastaan suuntautuneen horjunnan aikaa. Länsi-Euroopan vallankumous, joka on esimerkki meidän vallankumouksemme alkavasta toistumisesta, on omiaan lujittamaan asemaamme. Meidän on otettava huomioon tapahtuneet muutokset, otettava lukuun kaikki ainekset rakentelematta mitään tuulentupia, tietäen, että hoipertelijat pysyvät hoipertelijoina niin kauan, kunnes sosialistinen maailmavallankumous voittaa täydellisesti. Se ei ehkä tapahdu kovinkaan pian, vaikka Saksan vallankumoustopahtumien kulku antaa aiheen toivoa, että se tapahtuu pikemmin kuin monet olettavatkaan. Saksan vallankumous kehittyy samoin kuin meidänkin vallankumouksemme, mutta nopeampaa vauhtia. Meillä on joka tapauksessa edessä tuima taistelu Englannin ja Amerikan imperialismia vastaan. Tämä imperialismi on havainnut bolshevismiin muodostuneen yleismaailmalliseksi voimaksi ja nimenomaan sen vuoksi koettaa kuristaa meidät mahdollisimman nopeasti, haluten tehdä selvän ensin venäläisistä bolsheveikeista ja sitten omistaankin.

Meidän on käytettävä niitä horjuvia aineksia, joita imperialistien petomaisuudet sysäävät luoksemme. Ja me teemme sen. Te tiedätte mainiosti, että sodassa ei saa hyljeksiä minkäänlaista apua, ei välillistäkään. Sodassa jopa horjuvienkin luokkien asemalla on suunnaton merkitys. Mitä kärkevämpää sota on, sitä enemmän meidän on hankittava vaikutusvaltaa niihin horjuviin aineksiin, jotka tulevat puolellemme. Tästä seuraa, että meidän täytyy muuttaa taktiikkaa, jota olemme noudattaneet puoli vuotta, muuttaa

sitä niin, että se vastaa uusia tehtäviämme erilaisten pikku-porvarillisten kansankerrosten suhteen.

Jos minun on onnistunut kiinnittää puolueytyöntekijäin huomiota tähän tehtävään ja antaa heille herätteitä, jotta he voisivat järjestelmällisen kokeilun tietä päätyä sen oikeaan ratkaisuun, voin katsoa tehtäväni täytetyksi.

*„Pravda“ №№ 264 ja 265,
joulukuun 5 ja 6 pnä 1918*

*Julkaistaan „Pravda“ lehden tekstistä,
joka on tarkistettu
pikakirjoituspöytäkirjan mukaan*

2

ALUSTAJAN LOPPULAUSUNTO
PROLETARIAATIN SUHTEESTA
PIKKUPORVARILLISIIN KANSANKERROKSIIN

Toverit, minun on tehtävä muutamia loppuhuomautuksia. Ennen muuta haluan vastata täällä kosketeltuun kysymyksen dogmista. Marx ja Engels ovat sanoneet moneen kertaan, että meidän oppimme ei ole dogmi, vaan toimintaohje, ja luullakseni tämä meidän on pidettävä mielessä ennen muuta ja eniten.

Marxin ja Engelsin oppi ei ole dogmi, joka opitaan ulkoa. Se on käsitettävä toimintaohjeeksi. Tästä olemme aina puhuneet ja luullakseni toimineetkin tarkoituksenmukaisesti, lankeamatta milloinkaan opportunistiin, mutta taktiikkaa olemme muuttaneet. Tämä ei kuitenkaan ole millään muotoa poikkeamista opista eikä sitä millään muotoa voida sanoa opportunistiksi. Olen sanonut ja toistan vielä ja vielä kerran, että tämä oppi ei ole dogmi, vaan toimintaohje.

Edelleen, siirtyessäni tov. Steklovin huomautukseen: kenen kanssa me tulemme sopimaan, esikuntienko vai joukkojen kanssa? vastaan siihen: ensi kädessä tietenkin joukkojen ja sitten esikuntien kanssa. Erinäisistä yksityistapauksista riippuu, milloin meidän täytyy taistella esikuntia vastaan. Siirryn tähän asiaan, mutta nyt en näe mitään käytännöllistä mahdollisuutta sopia mensheviki puolueen ja eserrien puolueen kanssa. Meille sanotaan, että sopiminen on luopumista jostakin. Mistä te luovutte ja miten poikkeatte peruslinjasta? Se olisi luopuruutta ja jos sitä ilmeneisi vain käytännössä, ei se olisi mitään uutta. On selvää, että me emme milloinkaan luovu periaatteistamme. Nyt siitä on hyödytöntä puhua. Viisitoista vuotta sitten väitettiin peruslinjasta ja periaatteista, jouduin valitettavasti

käymään näitä väittelyjä enimmäkseen ulkomailla enkä Venäjällä. Nyt taasen on kysymys valtiovallasta, eikä voi olla puhettakaan, että siitä voitaisiin hiukankaan luopua. Wilson ei suotta sanonut: „vihollisemme on nyt maailmanbolshevismi”. Niin sanovat maailman kaikki porvarit. Jos he panevat toimeen sotaretken meitä vastaan, se osoittaa heidän tunnustaneen, että bolshevikkien valta ei ole pelkästään venäläinen, vaan yleismaailmallinen ilmiö. Naurettava ja sääliittävä olisi se bolshevikki, joka tarjoaisi porvaristolle jotain sopimusta. Yksikään kapitalistinen porvarillinen hallitus ei siihen suostu eikä voikaan suostua nyt, kun vallankumouksen palo on levinnyt moniin maihin.

Asiain kehityttyä viime tapahtumiin saakka Sveitsin porvaristo sanoi suoraan: me emme ole venäläisiä, emme anna valtaa teille. Bolshevismmin kannalle siirtynyt kapteeni Sadoul kirjoittaa olevansa hämmästynyt nähdessään, kuinka ihmeteltävän nöyrää Venäjän porvaristo on, ja sanoo, että Ranskan porvaristo ei tule menettelemään siten. Siellä saamme nähdä paljon katkerampaa vihaa, ja kansalaissota, jos se syttyy, on saava mitä säälimättömimmät muodot, eikä tässä suhteessa voi herätä mitään kysymyksiä.

Kulunut proletariaatin diktatuurin vuosi on käytännössä ratkaissut koko tämän kysymyksen, eikä yhdenkään talonpojan, yhdenkään työmiehen päähän voi pälkähtää ajatus, että olisi sovittava porvariston kanssa. Olen muuten täysin samaa mieltä siitä, ettei sopiminen ole mitään uutta. Haluaisin vain, että neuvottelisimme yhdessä tällaisista kysymyksistä.

Ne olosuhteet, jotka erikoisesti vieroittivat menshevikkejä, eserriä ja alemmaa sivistyneistöä meistä,— säälimätön taistelu Brestin rauhan puolesta Saksan imperialismiin hyökkäyksen kaudella — ne ovat nyt ohi. Tiedämme kuitenkin erinomaisesti, että englantilaisten ja ranskalaisten väliaikainenkin menestys aiheuttaa uutta horjuntaa tässä sivistyneistössä ja näissä pikkuporvarillisissa demokraateissa, jotka alkavat kylvää paniikkia ja loikkia toiseen leiriin. Me sovimme heidän kanssaan saavuttaaksemme tiettyjä tuloksia, tiettyä käytännöllistä työtä varten. Tämä taktiikka ei voi aiheuttaa väittelyä eikä liioin ihmettelyä. Että tätä taktiikkaa ei kuitenkaan ole ymmärretty, sen ovat monet todistaneet, jopa niinkin vaikutusvaltainen Moskovon Neuvoston jäsen kuin tov. Maksimov. Tov. Maksimov sanoi, että ei saa

suostua Hintshukin tahtoon, vaan pitää pyrkiä sopimaan järkevästi hänen kanssaan. Kun julkaisimme keväällä ensimmäisen asetuksen osuuskunnista ja he esittivät meille uhkavaatimuksensa, annoimme heille myöten. Tämä oli suostumista — muuksi tätä politiikkaa ei voida sanoa. Ja katson olevani täysin tyytyväinen, jos jokainen neuvostotyöntekijä ottaa ohjeekseen, sanoo itselleen ja toistaa kaikille tovereilleen: sovi järkevästi pikkuporvarillisten demokraattien kanssa.

Olemme tähän saakka olleet toiminnassamme, varsinkin kenttätöyssämme, vielä liian kaukana siitä, että sosisimme järkevästi. Päinvastoin, useasti emme sovi järkevästi. Meitä syytellen siitä, käsittämättä, että ilman sitä uusi rakennustyö on mahdotonta. Ei ole olemassa neroa, joka voisi rakentaa uutta elämää käymättä oppia rakennustyössä. Kun pitäisi sopia järkevästi käytännön miesten kanssa, emme osaa sitä tehdä. Kauppapuodin perustamiseksi pitää tietää, miten se perustetaan. Tarvitaan henkilöitä, jotka taitavat ammattinsa. Me bolshevikit olemme hyvin harvoin joutuneet soveltamaan tietojamme tämänlaatuisen käytännölliseen työhön. Agitaattorien puute on meillä hyvin harvinaista, jota vastoin käytännöllisen työn ohjaajista, järjestäjistä meillä on mitä huutavin puute. Ja se jatkuu yhä, vaikka meillä on takanamme vuoden kokemus. Sovi jokaisen henkilön kanssa, joka on tällä alalla riittävän kokenut ja jonka tunnuksena on neutraalisuus ja hyvät naapuruussuhteet, sovi järkevästi jokaisen tällaisen henkilön kanssa. Jos hän osaa rakentaa kauppapuodin, suorittaa tavarankäytön jakelua, jos hän kykenee edes hiukankin opettamaan toisia, jos hän on käytännön mies, niin se on suuri saannos.

Jokainen tietää, että siitä lähtien kun pääsimme voitolle, bolshevismien „ystävien” joukkoon on ilmaantunut paljon vihollisia. Mukaamme lyöttäytyy useinkin aivan epäluottettavia aineksia, huijariaineksia, jotka horjuvat poliittisesti, myyvät, pettävät ja kavaltavat. Tiedämme sen hyvin, mutta se ei meitä muuta. Se on historiallisesti kiertämätöntä. Kun menshevikit moittivat meitä siitä, että neuvostovirkailijain keskuudessa on paljon mukana kulkijoita, jotka jopa kansalaisinakin ovat epärehellisiä aineksia, me sanomme heille: mistäpä voisimme ottaa parempia, mitä meidän on tehtävä, jotta parhaimmat ihmiset alkaisivat oitis luottaa meihin. Ei ole sellaista vallankumousta, joka pystyisi heti voittamaan

ja valloittamaan puolelleen, saisi heti luottamusta. Vallankumous alkaa yhdessä maassa, mutta toisissa maissa siihen ei luoteta. Meidän vallankumoustamme pidetään painajaisuutena, kaaoksena, eikä muissa maissa odoteta mitään meidän järjestetyiltä „kaaosmaisilta” kokouksiltamme, joita meillä nimitetään Neuvostoiksi. Ja se on täysin luonnollista. Meidän oli valloitettava paljon. Ja kun sanotaan: pitää sopia järkevästi Hintshukin kanssa, hän osaa rakentaa kauppapuodin, niin minä sanon: sopikaa toistenkin kanssa, ottakaa pikkuporvareita, jotka osaavat tehdä paljon.

Jos saamme tämän „sopikaa”-tunnuksen taotuksi paikkakunnilla työskentelevien päähän, jos käsitämme, että uusi luokka on nousemassa valtaan, että hallintatoimiin ryhtyvät ihmiset, jotka eivät ole milloinkaan aikaisemmin olleet tekemisissä näin monimutkaisten asioiden kanssa ja tekevät tietysti virheitä, silloin emme häkelly. Me tiedämme, että hallintatyössä tulee virheitä. Mutta virheiden lisäksi huomaamme käytettävän taitamattomasti valtaa vain valtana, jolloin sanotaan: minä olen saanut vallan, minä olen määrännyt ja sinun on toteltava. Me sanomme: älkää pitäkö tätä ohjeenne silloin, kun kysymyksessä on kokonainen joukko ammattiliittoihin, talonpoikaistoon ja osuustoimintajärjestöihin kuuluvia pikkuporvarillisia kansanaineksia, se ei ole nyt tarpeellista. Sen vuoksi on järkevämpää sopia pikkuporvarillisten demokraattien, varsinkin sivistyneistöön kuuluvien kanssa. Se on tehtävämme. Tietenkin sovimme heidän kanssaan oman ohjelmamme pohjalta, sovimme valtiovaltana.

Me sanomme: onko totta, että olette luopuneet vihamielisydestä ja siirtyneet puolueettomuuden ja hyvien naapurussuhteiden kannalle, onko totta, että olette lakanneet olemasta vihamielisiä? Muuten emme voi sulkea silmiämme, vaan sanomme avoimesti: sodassa sodan tavalla, ja olemme menetelleetkin kuin sodassa. Mutta jos olette muuttuneet vihamielisistä neutraaleiksi, jos puhutte hyvistä naapurussuhteista — olen ottanut nämä sanat sellaisten henkilöiden lausunnoista, jotka eivät kuulu kommunistien leiriin ja jotka olivat vielä eilen paljon lähempänä valkokaartilaisten leiriä, — niin sanon: meidän pitää jatkaa propagandaamme, koska on ihmisiä, jotka luopuvat näin sankoin joukoin eilisestä vihamielisyystään ja omaksuvat nykyisen puolueettomuuden ja hyvät naapurussuhteet.

Turhaan тов. Hmel'nitski pelkää, että menshevikit harjoittavat propagandaansa päästäkseen johtoasemaan työväenluokan elämässä. Emme puhu sosialidemokraateista, jotka eivät ole ymmärtäneet sosialistista tasavaltaa, emme puhu heistä emmekä pikkuporvarillisesta byrokratiasta — siinä kohden käydään aatteellista taistelua menshevikkejä vastaan, käydään leppymätöntä sotaa. Jos sanomme menshevikille, että hän on pikkuporvarillinen demokraatti, se on hänelle pahin mahdollinen loukkaus, ja mitä tyynemmin ryhdytte todistelemaan menshevikille tätä asiaa, sitä suuremmaksi yltyy hänen raivonsa. On erehdys luulla, että luovutamme sadannenkaan tai edes tuhannennenkaan osan saavuttamastamme asemasta. Emme luovuta vähäisintäkään osaa siitä.

Tov. Schmidtin mainitsemat esimerkit osoittavat, että jopa lähimpänä porvaristoa ollut proletaariryhmä (kuten esimerkiksi kirjaltajat), pikkuporvarilliset toimihenkilöt ja porvarilliset pankkivirkailijat, jotka hoitivat kauppa- ja teollisuusyritysten liiketoimia, menettävät paljon sosialismiin siirtymisen johdosta. Olemme lakkauttaneet paljon porvarillisia sanomalehtiä, olemme kansallistaneet pankkeja, tukkineet lukuisia teitä, joiden kautta pankkivirkailijat rikastuivat osallistumalla keinotteluun, mutta tässäkin leirissä näemme horjuntaa, näemme heidän siirtyvän puolellemme. Kun Hintshuk on arvokas siksi, että osaa rakentaa kauppapuoteja, niin pankkivirkailija on arvokas sen tähden, että hän tuntee rahatoimen teknillisen puolen, jota monet meistä ovat perin heikkoja hoitamaan käytännössä, vaikka tuntevatkin asian teoreettisesti. Ja minä puhun sellaisen henkilön kanssa, joka tuntee tämän teknillisen puolen ja sanoo minulle luopuneensa eilisestä vihamielisyydestään ja siirtyneensä puolueettomuuden ja naapurisovun kannalle. Me sanomme: sovi järkevästi jokaisen henkilön kanssa. Ja jos тов. Maksimov ryhtyy ajamaan myös edustajain Neuvostoissa tätä taktiikkaa, josta hän Moskovan Neuvoston puhemieshistorian huomattavana jäsenenä puhui, jos hän ryhtyy ajamaan tätä taktiikkaa sivistyneistöön ja horjuvaan pikkuporvaristoon nähden, olen silloin täysin tyytyväinen, enemmänkin kuin tyytyväinen.

Edelleen, kysymys osuuskunnista. Tov. Steklov lausui näin: osuuskunnat haiskahtavat pahalta. Tov. Maksimov sanoi osuuskuntien suhteen, ettei pitäisi kirjoittaa sellaisia

dekreettejä kuin oli Kansankomissaarien Neuvoston viimeisin dekreetti. Asian käytännöllisestä puolesta ei ole ollut yksimielisyyttä. Meille ei ole uutta se, että pikkuporvaristoon nähden, jos se ei suhtaudu meihin vihamielisesti, on suostuttava tällaiseen sävyyn. Jos entinen kanta osoittautuu huonoksi, sitä on muutettava, kun muuttuneet olosuhteet niin vaativat. Että asia on tässä kohden muuttunut, sen näemme selvästi. Osuusliikkeet ovat siitä havainnollinen esimerkki. Osuustoimintakoneisto on sellainen varustelukoneisto, joka ei perustu kapitalistien yksityisyritteliäisyyteen, vaan työtätekevien omaan joukkotoimintaan, ja Kautsky oli oikeassa sanoessaan jo kauan ennen luopioiden leiriin siirtymistään, että sosialistinen yhteiskunta on yhtenäinen suuri osuuskunta.

Kun pyrimme saamaan aikaan valvonnan ja järjestämään käytännössä satojatuhansia ihmisiä palvelevan talouden, emme saa unohtaa, että sosialistit tätä kysymystä käsitellessään samalla huomauttavat, että trustien johtohenkilöt kokeneina käytännön miehinä saattavat olla heille hyödyksi. Kokemus osoittaa nyt, että pikkuporvarilliset ainekset ovat muuttuneet vihamielisistä puolueettomiksi. Ja samalla pitää käsittää, että kauppapuoteja he osaavat järjestellä. Emme kiellä, että ideologina Hintshuk on läpeensä porvarillisten ennakkoluulojen kyllästämä, kaikista heistä lemuaa sama henki, mutta samaan aikaan heillä on käytännöllistä tietoutta. Aatteellisessa mielessä kaikki tykit ovat meillä, jota vastoin heillä ei ole ainoatakaan. Mutta kun he sanovat, etteivät he ole vihamielisiä, vaan siirtyvät puolueettomuuden kannalle, meidän täytyy ottaa huomioon, että nykyisin sadat ja tuhannet vähemmän kyvykkäät henkilöt kuin Hintshuk ovat samoin järkevän sopimisen kannalla. Sanon, että heidän kanssaan on osattava sopia. Käytännöllisen rakennustyön alalla he tietävät enemmän ja taitavat paremmin, ja heistä pitää ottaa oppia. Oppikoot he meiltä, miten pitää vaikuttaa kansainväliseen proletariaattiin, mutta kauppapuotien rakennustaitoa me opimme heiltä. Sitä me emme osaa. Joka alalla tarvitaan vastaavat erikoistiedot omaavia teknikkoja.

Osuuskunnista puhuttaessa en myöskään käsitä, mikä niissä haiskahtaa pahalta. Kun valmistelimme ensimmäistä dekreettiä osuuskunnista, kutsuimme kysymyksen käsittelyä varten Kansankomissaarien Neuvostoon henkilöitä, jotka

eivät olleet mielipiteiltään pelkästään ei-kommunisteja, vaan paljon lähempänä valkokaartilaisia. Neuvottelimme heidän kanssaan, kyselimme heiltä: voitteko hyväksyä tämän? He vastailivat: tämän voimme hyväksyä, mutta tuota emme voi. Tietenkin se oli sovinnonhierontaa porvariston kanssa, jos katsotaan asiaa päällisin puolin ja harkitsematta. Kutsuttiin porvarillisen osuustoimintajärjestön edustajia ja heidän ohjeittensa mukaisesti pyyhittiin dekreetistä pois muutamia pykälää. Pois pyyhittiin esimerkiksi pykälä maksuttomasta proletarisen osuusliikkeen käytöstä ja siihen liittymisestä. Meistä se tuntui täysin hyväksyttävältä, mutta he torjuivat ehdotuksemme.

Sanomme, että meidän on pyrittävä sopimaan sellaisten henkilöiden kanssa, jotka osaavat järjestää kauppapuoteja paljon taitavammin kuin me. Olemme huonosti perillä tästä asiasta, mutta emme luovu vähääkään taistelustamme. Kun laadimme seuraavaa samanlaista dekreettiä, tov. Maksimov lausui: ei pidä kirjoittaa tuollaisia dekreettejä, koska niissä sanotaan, että lakkautetut osuusliikkeet on avattava uudelleen. Tämä osoittaa, että Moskovan Neuvoston työntekijöillä kuten meilläkin on tiettyjä väärinkäsityksiä, ja jo yksin näiden väärinkäsitysten hälventämiseksi olisi järjestettävä samanlaisia neuvottelu- ja keskustelutilaisuuksia kuin tämänpäiväinen kokous. Mainitsimme, että asian edun vuoksi olimme aikoneet käyttää hyväksi paitsi yleensä ammattiliittoja myös kauppaja teollisuusalan toimihenkilöiden liittoa, vaikka kauppaja teollisuusyritysten toimihenkilöt ovat aina olleet porvarillisen järjestelmän tukijoita. Koska nämä ihmiset kuitenkin kiiruhtavat luoksemme ja sanovat suostuvansa elämään hyvässä naapurisovussa, niin ottakaa heidät vastaan sydämellisesti, tarttukaa ojentettuun käteen, ei kätenne siitä kuivetu. Emme unohda sitä, että he hylkäävät meidät ja pakenevat ensimmäisinä, jos Englannin ja Ranskan imperialistit karkaavat huomenna kimppuumme. Mutta silloin kun tuo puolue, nuo porvarilliset ainekset eivät pakene, me toistamme: tässä on tarpeen, että lähestytään heitä. Sen vuoksi hyväksyimme dekreetin, joka julkaistiin sunnuntaina ja joka ei miellytä tov. Maksimovia,— täten hän osoittaa noudattavansa vanhaa kommunistista taktiikkaa, joka ei sovellu uusiin olosuhteisiin. Kun kirjoitimme eilen tuon dekreetin ja saimme vastaukseksi toimihenkilöiden Keskuskomitean päätöslauselman⁸⁵, niin

olisimme joutuneet noloon asemaan, jos olisimme sanoneet, että olet lähtenyt asialle väärään aikaan, miksi kirjoittelet, kun kääntyminen on alkanut, kun tilanne on muuttumassa.

Aseistautuneet kapitalistit jatkavat sotaa yhä edelleenkin ja yhä sitkeämmin, ja meille on äärettömän tärkeää käyttää tätä vaikkapa tilapäistäkin kääntymistä hyväksemme käytännöllisessä rakennustyössä. Kaikki valta on meillä. Me voimme olla sulkematta osuusliikkeitä ja avata sulkemamme uudelleen, sillä suljimme niitä silloin, kun ne palvelivat valkokaartilaisen agitaatiotyön tarkoitusperiä. Jokainen tunnus voi kuitenkin muodostua pysyväisemmäksi kuin pitäisikään. Kun kautta Venäjän suljettiin osuusliikkeitä ja niitä vainottiin, johtui se silloisten olosuhteiden vaatimuksesta. Nyt sellainen on tarpeetonta. Sellainen koneisto, joka on yhteydessä keskivarakkaaseen talonpoikaistoon, koneisto, joka liittyy toisiinsa pirstoutuneita hajanaisia talonpoikaiskerroksia, on hyvin tärkeä. Nämä Hintshukit tekevät hyödyllistä, porvarillisten aineiden alkamaa työtä. Kun nämä talonpojat ja pikkuporvarilliset demokraatit sanovat muuttuvansa vihamielisistä neutraaleiksi, siirtyvänsä hyvien naapuruussuhteiden kannalle, meidän tulee sanoa: muuta emme haluakaan. Ja sopikaamme, hyvät naapurit, järkevällä tavalla keskenämme. Me autamme teitä kaikin mahdollisin tavoin, valvomme oikeuksianne, tutkimme vaatimuksenne, annamme teille jos minkälaisia etuoikeuksia, mutta täyttäkää asettamamme tehtävät. Ellette sitä tee, niin tietäkää, että Erikoiskomission koko koneisto on edelleenkin käytettävissämme. Ellette kykene käyttämään oikeuksianne ettekä täytä asettamiamme tehtäviä, niin meillä on vielä koko Valtionvalvonnan koneisto käytettävissämme ja tulemme kohtelemaan teitä valtion tahdon rikkojina. Teidän on tehtävä meille tiliä joka kopeekasta, ja tämän velvollisuuden laiminlyömisestä tullaan rankaisemaan kuten valtion tahdon ja valtion lakien rikkomisesta.

Koko tämä valvonta jää meidän huostaamme. Nyt noiden ihmisten saaminen puolellemme, ainakin väliaikaisesti, on tehtävä, joka maailmanpolitiikan kannalta katsoen ei ole mikään jättiläistehtävä, mutta joka on meille oleellisen välttämätön. Siten lujitamme asemaamme sodassa. Meillä ei ole kunnollista selustaa. Siten saamme moraalisen voiton, sillä siten osoitetaan Länsi-Euroopan imperialismille, että se on kohtaava meillä varsin tuntuva vastarintaa, mitä

seikkaa ei sovi väheksyä, sillä joka maassa työläiset, proletaarit ovat oppositiossa Venäjälle tehtävää sotaretkeä vastaan. Siksipä luulenkin, että tov. Maksimovin lausunnosta päätellen olemme pääsemässä tiettyyn yksimielisyyteen. Jos erimielisyyksiä ilmeneekin, ne eivät ole kovin oleellisia, sillä — koska todetaan välttämättömäksi sopia järkevästi kaikkien pikkuporvarillisten demokraattien, sivistyneistön, osuustoimintamiesten ja niiden ammattiliittojen kanssa, jotka eivät vielä ole tunnustaneet meitä, päästämättä kuitenkaan käsistä vallan ohjaksia — jos noudatamme tiukasti tätä politiikkaa koko talven, saamme jo suuren plussan koko kansainvälisen vallankumouksen hyväksi.

Ensi kerran julkaistu v. 1929

*Julkaistaan
pikakirjoituspöytäkirjan mukaan*